

DİŞLERDE GÖRÜLEN MADDE KAYIPLARI VE AŞINMALARIN SEBEPLERİ

Dişler çok farklı sebeplerle aşınabilirler ve madde kayıpları oluşabilir. En sık görülen madde kayıpları diş çürükleri nedeniyle olmaktadır.

Diş çürükleri, ağızda bulunan mikroorganizmaların, yenilen gıdalarda ki karbonhidratları fermente etmeleri sonucunda açığa çıkan asitlerin, dişler üzerinde belirli bir süre kalmaları ile dişleri etkilemeleri ve diş mineral dokularında çözülmeye sebep olmalarıyla oluşmaktadır. Diş çürükleri ağızda hem kötü kokuya sebep olmakta, hem görünümü bozmakta hem de çürük ortamı diğer sağlıklı dişlerin etkilenmesine de sebep olabilmektedir. Çürükler ara yüzde olduğu zaman tespit edilmeleri çok kolay değildir. İlerlemiş diş çürükleri ancak diş sinirine yaklaşıp hassasiyet ve ağrıya sebep olabileceğinden, düzenli hekim kontrolünde olunmadığında, çürük çok ilerlemiş olacaktır. Bu nedendir ki düzenli diş hekimi kontrolleri yeni başlamış diş çürüklerinin erken tasında çok önemli bir rol oynamaktadır.

Diş kırıkları, travma sonucunda diş sert dokularında kayıplar oluşabilir. Kırık, bazen çok küçük bir diş parçasında olabilirken, bazen dişin sinirine kadar oluşan diş kayıplarını içerebilir. Diş kırıkları sonucunda eğer kırılan parça elinizde ise, mutlaka tükürük, süt ya da serum fizyolojik içinde saklayarak, en kısa sürede hekiminize ulaşmanız çok önemlidir. Hekiminiz eğer uygun ise bu parçayı dişinize tekrar özel dolgular ile yapıştırır.

Fizyolojik Aşınmalar, fizyolojik olarak yaşa ve zamana bağlı olarak oluşan, mekanik aşınma olmaksızın gerçekleşen aşınmalardır.

Diş Gıcırdatma veya Sıkma Yağlı Aşınmalar, doğal yollarla olmayan, patolojik olarak kabul edilen bu aşınma türünde, özellikle dişlerin dişeti ile birleştiği bölgelerde diş sıkma veya diş gıcırdatma gibi para fonksiyonel hareketler so-

nucunda görülen aşınmalardır. Dişlerde, çene eklemine ve kulaklarda ağrı ve çınlama şikayetlerine sebep olan bu alışkanlıkların erken tespiti çok önem taşımaktadır.

Mekanik Sebeplerle Oluşan Aşınmalar, çekirdek yeme, çok bastırarak diş fırçalama, pipo kullanma, elektrikli diş fırçası ile diş çok bastırarak diş fırçalama gibi sebeplerle oluşan aşınmalardır.

Kimyasal Sebeplerle Oluşan Aşınmalar, bu aşınma türünde aşınmaya sebep olan kimyasal etkenin yanı sıra mutlaka mekanik aşınmalar ya da para fonksiyonel alışkanlıklar da aşınmaya eşlik eder.

Aşınmaların tedavisinde aşınmanın sebebinin bilinmesi ve ona yönelik tedavinin planlanması önemlidir. Örneğin hastamızda diş sıkma ya da gıcırdatma alışkanlığı varsa, oluşan aşınmaların tedavi edilmesinden sonra mutlaka hazırlanacak plaklar ile dişler koruma altına alınmalıdır. Yine hastanın çok kuvvetli diş fırçalaması ya da elektrikli diş fırçası ile çok fazla bastırarak kuvvet uygulaması sonucunda diş aşınmaları oluşmuşsa, yine bu aşınmaların gerekli şekilde tedavi edilmesinden ardından, hasta fırçalama konusunda eğitilerek durumun tekrarının önlenmesi önemlidir.

Diş çürükleri varsa, uygun dolgu materyalleri kullanılarak bu çürükler temizlendikten sonra doldurulmalıdır. Unutulmamalıdır ki çürük normal bir durum değildir ve mutlaka fazla büyümeden tedavi edilmelidir. Çok fazla beklenirse, çürük dişin sinirine kadar ilerleyecek ve normal bir dolgu ile diş tedavi edilebilecekken, kanal tedavisine ihtiyaç duyulabilecektir.

Aşırı miktarda oluşan aşınma ve madde kayıplarında dişleri dolgu ile tedavi edebilme imkanı her zaman olamamaktadır. Bu durumda dişlere porselen dolgular, porselen kaplamalar yapılması gerekebilir.

Kimyasal aşınmaların sebep olduğu aşınmalarda ise, hastanın tükettiği kola, limon ve sirke- li su gibi ürünlere sınırlamalar getirilebilir, bu ürünler tüketilecekse öğün arası yerine öğünlerle birlikte tüketilmesi tavsiye edilebilir ve lokal flor uygulamaları ile hassasiyetlerin azaltılması sağlanabilir. Yine öğünlerden sonra peynir gibi tamponlama kapasitesi yüksek ürünler asitlerin etkisini azaltmak amacıyla tüketilebilir. Karbonatlı su ile gargara yapılması da yine ağızda ki asit etkisini azaltmak amacıyla yapılabilir. Ayrıca aşınmaları çok olan kişilerde diş fırçalamak için asitli gıdalar alındıktan hemen sonra değil, biraz beklenerek yapılması daha uygun olacaktır.

Eğer siz de dişlerinizde, çürükler, aşınmalar, boylarında kısalmalar, dişlerin dişetine yakın kısımlarında çukurlar ve dişetlerinde çekilme ile kök yüzeylerinde açılma ve bu bölgelerde diş dokusunda kayıplar görüyorsanız, dişlerinizde hassasiyet oluşmuşsa, diş hekimine gitme zamanı gelmiş demektir. Hem bunların tedavisini yaptırmalı hem de bunlara sebep olan etkeni bulup, durumun daha da kötüye gitmesine engel olmalısınız. Çünkü dişleri olabildiğince en doğal haliyle korumak, hem sağlığımızın hem de estetiğimizin en önemli bileşenidir.

